

Positionspapir i forhold til EU Kommissionens delegerede retsakt om RFNBO

Resume

Wind Denmark, Brintbranchen og Drivkraft Danmark er kommet i besiddelse af et lækket udkast af EU Kommissionens (KOM) delegerede retsakt om Renewable Fuels of Non-Biological Origin (RFNBO), som udarbejdes i relation til VE II-direktivets artikel 27. Kommentarerne i nærværende notat tager udgangspunkt i de deraf fremlagte krav i relation til, hvilken konsekvens det vil have på PtX-produktion anvendt i transportsektoren.

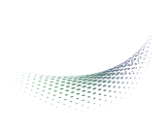
Wind Denmark, Brintbranchen og Drivkraft Danmark stiller sig meget kritisk over for EU Kommissionens lækkede udkast til den delegerede retsakt om RFNBO. Først og fremmest er det yderst beklageligt, at trods dette blev fremlagt som en mulighed af ekspertgruppen¹, lader det til, at eksisterende VE under visse omstændigheder ikke vil kunne anvendes, hvormed den fordel, som den danske klimapolitik har givet, kan risikere helt at forsvinde. Hertil og lige så bekymrende, kan det ligeledes konstateres, at mange af reglerne er alt for restriktive og i ringe grad afstemt med etablerings- og driftsmønstre, tilgængelige PPA-produkter såvel som i visse tilfælde uklarhed om tolkningen af det skrevne.

Producenter af grønne brændsler må i fremtiden forventes at levere til flere sektorer. I praksis er det derfor ikke (økonomisk) muligt at producere grønne brændsler på baggrund af forskellige kriterier betinget af forbrugstypen af det grønne brændsel. Selvom den delegerede retsakt kun forholder sig til anvendelse af RFNBO i transportsektoren, er det vigtigt at holde sig for øje, at definitionen og deraf afledte dokumentationskrav i transportsektoren, kan danne en uheldig præcedens ift. øvrige områder (industri, landbrug, varme), hvilket risikerer at låse KOM til, at samme uhenigtsmæssigt setup også vil skulle gælde her. Det kan dermed få store negative konsekvenser for ambitionerne for PtX, og kan i sidste ende betyde, at hverken Danmark eller EU kan indfri det ambitiøse H2-mål, som er fremsat i brintstrategien².

Med udgangspunkt i ovenstående opfordrer Wind Denmark, Brintbranchen og Drivkraft Danmark derfor på det kraftigste til, at Danmark i de videre forhandlinger arbejder målrettet, og gerne i alliance med andre medlemsstater, på at få ændret den delegerede retsakt, så den rent faktisk muliggør PtX-produktion, og ikke som fremlagt, da det i bedste fald vil forsinke og fordyre både danske og europæiske projekter, og i værste fald helt umuliggøre dem.

¹ Jf. Stakeholder meeting on the delegated act on the methodology to determine the renewability of electricity used to produce RFNBOs d. 13/10-2020.

² Jf. Strategi for brint med henblik på et klimaneutralt Europa, COM(2020) 301 final.

Hovedudfordringer og løsninger herfor

Nedenfor præsenteres de væsentligste hovedudfordringer i den lækkede version og forslag til, hvordan de kan løses. De tekstnære kommentarer til den delegerede retsakt, kan læses i bilag 1.

1. Umuligt krav til den tidsmæssige korrelation mellem forbrug og VE-produktion

Den største knast, er kravet på 15 min. korrelation mellem produktion af VE og forbruget på det pågældende elektrolyseanlæg via Power Purchase Agreements (PPA). Et krav på 15 min. er et meget restriktivt krav, der i bedste fald vil fordyre produktionen af grøn brint til transportsektoren og i værste fald umuliggøre det. Det skal ses ud fra, at elektricitet handles på timebasis i Danmark, hvilket betyder, at en tidsmæssig korrelation per kvarter pt. ikke er teknisk muligt. Det forventes dog, at der på sigt i Danmark vil kunne handles per kvarter (ligesom i fx Tyskland).

Hertil kommer, at hvis de indgåede PPA'er skal matches per kvarter, vil det højst sandsynligt kræve en indgåelse af flere PPA'er fra forskellige VE-anlæg, for at kunne matche den fluktuerende VE-produktion med de nødvendige fuldlasttimer for elektrolyseanlægget. I den forbindelse lægger KOM umiddelbart op til, at man kan medregne elektricitet forbrugt fra det kollektive elnet som værende grønt, så længe elmixet i det pågældende kvarter (eller øvrigt valgt tidsinterval) har en højere VE-andel end det årlige gennemsnit to år forinden (t-2). En brintproducent må alt andet lige forventes at forsøge at indgå PPA'er, der bedst muligt korrelerer med det valgte tidsinterval, så afhængigheden af VE-andelen i det kollektive elnet minimeres. Det betyder dermed, at jo lavere tidsintervallet er, jo flere PPA'er skal der i udgangspunktet til, for at sikre, at den producerede PtX-produktion kan defineres som 100% VE.

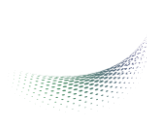
Resultatet af en så høj korrelation, vil føre til et meget kompliceret og dermed omkostningstungt system. Dette gælder både ift. administrationsomkostninger³, og i særdeleshed ift. prisen for sådanne PPA'er, der ikke er en lettilgængelig hyldevare. Koblet med de øvrige krav om additionalitet og geografisk placering (samt helt generelle forhold for VE-anlæg som fx elnettets tilgængelighed, lokal opbakning, mm.) risikeres det, at der ikke kan findes tilstrækkelige VE-projekter på særligt den kortere bane, der kan indgå PPA'er og levere til produktionen af grøn brint til transportsektoren.

Løsning: Sænk den tidsmæssige korrelation til månedsbasis:

Tidsintervallet for korrelationen mellem forbrug og produktion bør ændres til en måned. En korrelation på månedsbasis vil først og fremmest i langt højere grad være afstemt med tilgængelige PPA-produkter, hvormed indgåelse og pris holdes på et mere acceptabelt niveau. Med en måned sikres det fortsat, at der ikke vil være uhensigtsmæssigheder ved sæsonudsving for produktionen af VE, som kunne opstå på fx årsbasis⁴. Samtidig bør månedsbasis skabe en højere grad af fleksibilitet ift. typen af PPA (baseload, as-produced) og muligheden for at lave retvisende forecasts for mængden af forventet forbrugt grøn strøm, der efterfølgende skal kunne dokumenteres med GO'er fra PPA'en eller med henvisning til forbrug fra det

³ Fx. balancering og generel dokumentering af samtidighed på kvarterbasis.

⁴ Fx solcelleproduktion om sommeren med elektrolyseforbrug om vinteren, der på årsbasis udligner hinanden, men ikke gør det på månedsbasis.

kollektive elnet, der har en højere VE-andel end to år forinden (t-2). Tidsmæssig korrelation på månedsbasis bliver mere praktisk anvendeligt og vil ikke gå på kompromis med den overordnede hensigt med retsakten. Dette udelukker ikke, at brintproducenter på sigt bestræber sig på at matche på en mere granulær basis (fx uges-, dags- eller timebasis), da nødvendigheden for at bevise, at brinten altid er grøn vil give incitament til at gøre det så godt som muligt. Derudover skal dette problem ses som midlertidigt, fordi EU's elforsyning er på vej til at være 100% VE baseret, hvilket resulterer i 100% grøn brint, når den produceres fra VE-el.

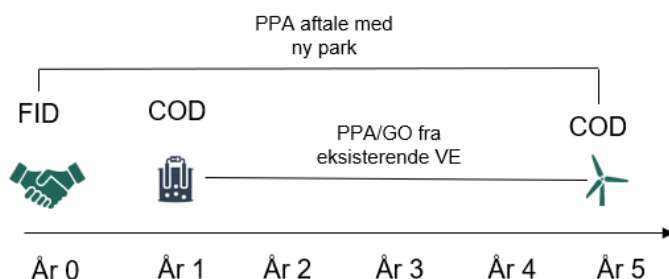
2. Samtidighed for idriftsættelsestidspunkt for VE-anlæg og PtX-anlæg vil udskyde RFNBO produktion betragteligt ud i fremtiden.

KOM lægger i artikel 4, b op til, at den eller de nye VE-anlæg som skal forsyne elektrolyseanlægget via PPA'er, skal idriftsættes indenfor de samme 12 måneder som elektrolyseanlægget.

Først og fremmest er det problematisk, da etableringstiden for henholdsvis et elektrolyseanlæg og et VE-anlæg er meget forskellig. Etableringen af et elektrolyseanlæg estimeres til at tage 1-2 år, mens ditto for en solcellepark er op mod 3-4 år og for en vindpark op mod 5-7 år. En 12 måneders regel vil derfor resultere i, at der ikke vil blive produceret PtX til RFNBO før tidligst 2024. Med udgangspunkt i påkrævede fuldlasttimer⁵, vil der højst sandsynligt være tale om en hybrid af sol og vind, hvilket enten vil betyde ineffektiv drift af elektrolyseanlægget, eller en udskydelse frem til tidligst 2026.

Løsning: Muliggør en overgangsordning, hvor PtX-anlægget kan købe VE fra eksisterende anlæg

For ikke at udskyde produktion af RFNBO til langt ude i fremtiden, foreslås det, at der indføres en overgangsordning, som tillader at PtX-anlægget kan indkøbe VE fra eksisterende anlæg i den mellemliggende periode fra PtX-anlægget står klar og de nye VE-anlæg står klar. For ikke at gå på kompromis med additonalitetskravet, kan kravet være at det forudsætter FID og juridisk bindende PPA på den påkrævede nye VE-kapacitet.

⁵ 5.000-6.000 timer

3. Additionalitetskravet er for snævert defineret og vil fjerne den danske fordel

Additionalitet bør ikke snævert defineres som opførelse af ny VE-kapacitet. Dette udelukker, at der kan produceres grønne brændsler til transportsektoren fra ældre VE-anlæg. Det vil være uhensigtsmæssigt, da fx allerede opførte vindmøller, der ikke længere modtager støtte, potentielt vil kunne levetidsforlænges i en businesscase med egetforbrug via direkte linjer og produktion af grøn brint.

Løsning: Muliggør at ældre VE-anlæg som ikke længere får støtte også kan betragtes som additional

Med et stadigt større forventeligt prispres på den vindvægtede afregningspris, er der en risiko for, at funktionelle vindmøller vil blive taget ned før deres tekniske levetid, hvilket alt andet lige vil mindske VE-produktionen. Hertil kommer, at cirkulær økonomi også er udnævnt som en af de væsentligste indsatsområder, hvis et klimaneutralt EU skal nås.

I den forbindelse foreslås det, at eksisterende VE-anlæg, som ikke længere modtager støtte, også kan betragtes som værende additionelle, hvilket førnævnte ekspertgruppe også fremførte i workshoppen tilbage i efteråret 2020, og evt. med krav om, at kun en delvis mængde af VE-elektriciteten kan komme fra eksisterende anlæg.

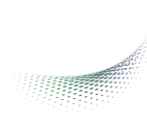
4. Definitionen for hvornår VE opfattes som statsstøtte er for restriktiv

KOM lægger i artikel 4, c op til, at elektricitet leveret via en PPA ikke må have modtaget statsstøtte, eller ikke må modtage statsstøtte i form af produktionsstøtte eller investeringsstøtte.

Et af argumenterne herfor skal sandsynligvis ses ud fra, at der bliver tale om dobbelt statsstøtte, da RFNBO kan tælle mod iblandingsmålet. Dog givet at RFNBO ikke kan tælle mod målet for de højt prissatte avanceret biobrændstoffer og det lave danske fortrængningskrav opfyldes af hovedsageligt 1 g. biobrændstoffer jf. KF21, betyder at RFNBO i en rum tid skal konkurrere mod langt billigere brændstoffer til en langt lavere pris og der derfor kan argumenteres for, at der ikke er tale om overkompensation, hvis VE elektriciteten har modtaget støtte.

Derudover er det også væsentligt at understrege, at additionalitet ikke udelukkende kan siges at relatere sig til statsstøttefri VE-projekter. Kombinationen af statsstøtte og øvrige indtægtskilder (fx en businesscase med produktion af grøn brint) kan samlet være med til at tilvejebringe den fornødne finansiering, der sikrer, at et projekt realiseres.

Statsstøttefrihed kan være et meget restriktivt krav, der kan forhindre PPA'er fra fx havvind, hvor der for nuværende lægges op til en fortsættelse af statslige udbud med CfD'er. Kravet om statsstøttefrihed kan særligt vise sig problematisk, hvis der fremadrettet bliver kombinerede udbud af havvind og brint/PtX. I et kombineret udbud kan det være vanskeligt at skelne mellem, hvorvidt det er elektriciteten eller brinten, der får støtte. Det restriktive statsstøttekrav kan dermed risikere at udelukke store og vigtige VE-ressourcer fra at kunne producere grønne brændsler til transportsektoren.

Løsning: Definitionen for hvornår VE opfattes som statsstøttet skal nuanceres

Det foreslås at kravet om statsstøttefrihed helt skal fjernes, da det i princippet allerede er reguleret i de eksisterende retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi 2014-2020 eller som minimum skal defineres således, at fx modeller, hvor kun en delmængde har været omfattet et statsligt udbud, eller hvor udbuddet har været en kombination af VE og brint/PtX, kan rummes indenfor definitionen af støttefrihed.

5. Det skal sikres, at de underliggende verifikationsinstrumenter rent faktisk er tilgængelige

For nuværende udsteder Energinet oprindelsesgarantier for VE-elektricitet én gang om måneden⁶. En oprindelsesgaranti bliver desuden udstedt per produceret MWh, der afhængigt af VE-anlægget kan strække sig over kortere eller længere tid, og udstedes altså ikke med udgangspunkt i et tidsinterval. Så længe systemet for oprindelsesgarantier er indrettet som det er, vil det være uhensigtsmæssigt at skulle redegøre for strømmens oprindelse ned på meget korte tidsintervaller, som fx 15 min.

Det er vigtigt, at det samlede system indrettes, så det er nemt og hurtigt at verificere, at der er blevet produceret grøn brint med anvendelsen af VE-el. Ellers vil aktører kunne havne i en situation, hvor man i god tro har solgt brint som værende grøn, som så efterfølgende viser sig ikke at overholde kravene. Det er derfor vigtigt, at kravene til RFNBO tænkes sammen med systemet for oprindelsesgarantier.

⁶ Se nederst på: <https://energinet.dk/-/media/432D7B7A0BE047A49507ADB3402420F1.pdf?la=da&hash=C12E1B573625A10F583524EEDC7C0F723967BFE>

